

MESTO NITRA

Materiál na rokovanie Mestského zastupiteľstva v Nitre

Predkladateľ:	Mgr. Martin Horák, prednosta Mestského úradu v Nitre
Číslo materiálu:	910/2021
Názov materiálu:	Informatívna správa o činnosti miestnej občianskej poriadkovej služby v meste Nitra v rokoch 2019 - 2021
Spracovateľ:	Mgr. Erik Duchoň, náčelník Mestskej polície Nitra PhDr. Naďa Šimová, vedúca odboru sociálnych služieb
Napísal:	Mgr. Miroslav Duchoň, príslušník Mestskej polície Nitra poverený organizačným riadením a koordinovaním činnosti MOPS
Prizvať:	-
Dátum rokovania MZ:	09.09.2021
Dátum vyhotovenia:	09.07.2021

Návrh na uznesenie:	<i>„na osobitnej strane“</i>
----------------------------	------------------------------

Podpis predkladateľa:	Mgr. Martin Horák, v. r.
------------------------------	--------------------------

Návrh na uznesenie:

Mestské zastupiteľstvo v Nitre

p r e r o k o v a l o

Informatívnu správu o činnosti miestnej občianskej poriadkovej služby v meste Nitra
v rokoch 2019 - 2021

b e r i e n a v e d o m i e

Informatívnu správu o činnosti miestnej občianskej poriadkovej služby v meste Nitra
v rokoch 2019 - 2021

Dôvodová správa:

Uznesením č. 242/2021-MZ zo dňa 01.07.2021 uložilo Mestské zastupiteľstvo v Nitre prednostovi mestského úradu predložiť informatívnu správu o doterajšej činnosti príslušníkov MOPS. Na základe uvedeného bola zo strany Mestskej polície Nitra vypracovaná Informatívna správa o činnosti miestnej občianskej poriadkovej služby v meste Nitra v rokoch 2019 – 2021.

Mesto Nitra sa zapojilo do výzvy Podpora komplexného poskytovania miestnej občianskej poriadkovej služby v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít (MRK) a získalo tak nenávratný finančný príspevok (ďalej „NFP“) z európskych štrukturálnych a investičných fondov operačného programu Ľudské zdroje na projekt s názvom „Zvýšenie zamestnanosti ľudí žijúcich v prostredí poskytovaním miestnej občianskej poriadkovej služby v meste Nitra“.

Hlavným cieľom horizontálneho princípu Udržateľný rozvoj je zabezpečenie environmentálnej, ekonomickej a sociálnej udržateľnosti rastu s osobitným dôrazom na ochranu a zlepšenie životného prostredia pri zohľadnení princípu „znečisťovateľ platí“. Povaha samotného projektu prispela k naplneniu opatrení na podporu udržateľného rozvoja najmä v environmentálnej a sociálnej udržateľnosti. Príslušníci MOPS v spolupráci s Mestskou políciou Nitra svojou pracovnou náplňou prispeli k napĺňaniu environmentálnej udržateľnosti, a to osvetou a apelovaním na obyvateľov v lokalitách s prítomnosťou MRK na dodržiavanie poriadku a zabráneniu znečisťovania životného prostredia v lokalitách.

V rámci projektu sa podarilo zamestnať celkom 4 príslušníkov z MRK (oproti plánovanému počtu 2) ktorí pracujú v MOPS krajského mesta Nitra. V oblasti environmentálnej udržateľnosti a ochrany životného prostredia sa podarilo hliadkam MOPS identifikovať znečisťovateľov a pôvodcov čiernych skládok a taktiež apelovaním na mládež z prostredia MRK na dodržiavanie čistoty verejných priestorov v mestských častiach Krškany, Dražovce a Staré mesto - Borová ulica.

Výsledky projektu a prínosy pre komunitu MRK, ktoré sa realizáciou projektu dosiahli sú určené pre každého obyvateľa a návštevníka mesta Nitra, rovnako pre ženy aj mužov, a to bez akejkoľvek diskriminácie, rozdielu a obmedzení. Hliadky MOPS spolupracovali s príslušníkmi Mestskej polície Nitra, ale tiež aj PZ SR s úlohami zameranými na dodržiavanie poriadku v lokalitách s prítomnosťou MRK komunít, ale aj v meste s prevahou majoritného obyvateľstva.

Celkové oprávnené výdavky projektu boli vo výške 98 146,94 EUR.

Informatívna správa o činnosti miestnej občianskej poriadkovej služby v meste Nitra v rokoch 2019 - 2021

1.1 Miestna občianska poriadková služba

Mesto Nitra na základe predloženia žiadosti a splnenia všetkých náležitostí vyhlásenej výzvy - Podpora komplexného poskytovania miestnej občianskej poriadkovej služby v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit (MRK) získalo nenávratný finančný príspevok (ďalej „NFP“) z európskych štrukturálnych a investičných fondov operačného programu Ľudské zdroje na projekt s názvom Zvýšenie zamestnanosti ľudí žijúcich v prostredí marginalizovaných rómskych komunit (MRK) poskytovaním miestnej občianskej poriadkovej služby v meste Nitra.

Projekt je priamo zameraný na znevýhodnené skupiny a podporu sociálneho začlenenia a boj proti chudobe.

1.2 Zámer projektu

Hlavný zámer projektu je napĺňaný zriadením a prevádzkovaním hliadok **miestnej občianskej poriadkovej služby** (ďalej len MOPS), ktoré budú pracovne aktívny na miestach, ktoré sa primárne alebo sekundárne dotýkajú marginalizovaných rómskych komunit. Ústrednou snahou projektu je vo všeobecnosti podpora sociálneho začlenenia marginalizovanej skupiny rómskeho obyvateľstva mesta Nitry, zmierňovanie a odstraňovanie individuálnych i celospoločenských disparít, ktoré postupne vedú k prehľbovaniu ich sociálneho vylúčenia a následne k zníženej kvalite života.

1.3 Úloha Mestskej polície v Nitre v projekte

Mestská polícia v začiatku projektu participovala na obsahovom vyplnení povinných formulárov v žiadosti v odbornej rovine a neskôr pri vhodnom výbere kandidátov občianskych hliadok. **Hliadky miestnej občianskej poriadkovej služby** organizačne podliehajú a úzko spolupracujú s Mestskou políciou v Nitre, ktorá ich odborne a organizačne vedie. Koordináciou MOPS je poverený veliteľ školiaceho a výcvikového strediska a prevencie.

Vytvorené boli **dve dvojčlenné hliadky občianskej poriadkovej služby z členov MRK**, ktoré boli po odbornom zaškolení nasadzované do lokalít, v ktorých majú trvalý alebo prechodný pobyt rómske komunity.

Vybraní kandidáti boli odborne vyškolení s cieľom zvýšenia teoretických a praktických zručností pri výkone svojej činnosti, zameranej predovšetkým na:

- identifikáciu protispoločenskej činnosti,
- vybrané skutkové podstaty zák. o priestupkoch, Trestného zákona a iných záväzných právnych predpisov,
- základy a spôsob dokumentácie zistených skutočností,
- základy efektívnej komunikácie s členmi MRK, políciou, miestnymi úradmi verejnej správy,
- základné ľudské práva,
- bezpečnosť a ochrana pri práci,
- metodické usmernenie o náplni práce a povinnostiach člena občianskej poriadkovej služby.

1.4 Náplň práce a základné úlohy MOPS

V meste Nitra boli určené lokality pôsobnosti členov MOPS, kritérium výberu lokalít bolo:

- trvalý alebo prechodný pobyt väčšieho množstva rómskeho etnika na určitom území v intraviláne mesta Nitry,
- miera kriminogénneho faktoru z hľadiska protispoločenskej činnosti,
- miera problémového spolužitia majoritnej a minoritnej časti obyvateľstva.

Po sumarizovaní okruhov problémového alebo protispoločenského správania a konania členov komunity bola určená náplň práce vybraných členov MOPS:

- dohliada na ochranu verejného a súkromného majetku pred poškodzovaním, znečisťovaním, vandalizmom, úmyselné poškodzovaním verejno-prospešných zariadení,
- upozorňuje na protispoločenskú činnosť a protiprávne konanie páchatel'a a následne oznamuje túto skutočnosť príslušnej inštitúcii, ktorá má riešenie v kompetencii, prioritne Mestskej polícii v Nitre,
- kontroluje pohyb, miesta stretávania sa a spôsob trávenia voľného času maloletých detí a mládeže vo večerných hodinách bez prítomnosti rodičov u určenej lokalite,
- nahlasuje dôvodné podozrenia z alkoholovej alebo nealkoholovej toxikománie mládeže a jednotlivé prípady oznamuje kompetentným príslušníkom MsP Nitra alebo zamestnancom MsÚ Nitra,
- nahlasuje podozrenie zo záškoláctva školopovinných detí,
- upozorňuje na zákaz vypaľovania trávy, lesných a lúčnych porastov a kontroluje dodržiavanie zákazu zakladania ohňov na miestach, ktoré na to nie sú určené a kde hrozí následný požiar,
- monitoruje a nahlasuje prípady nelegálnych skládok,
- po predchádzajúcom súhlase primátora mesta je účastný a nápomocný pri zabezpečovaní a organizácii kultúrnych, športových a iných podujatí organizovaných obcou,
- monitoruje a predchádza vzniku konfliktu v rámci MRK, ako aj medzi MRK a väčšinovým obyvateľstvom,
- je nápomocný a operatívne poskytuje asistenciu hliadkam Mestskej polície v Nitre alebo príslušníkom Policajného zboru SR, prípadne iným zasahujúcim záchranným zložkám (HaZZ, RZP, sociálni kurátori a pod.) pri výkone servisných prác, opráv, kontrol zamestnancami žiadateľa,
- kontroluje dodržiavanie poriadku, čistoty a hygieny na uliciach a iných verejných priestranstvách,
- v prípade zistenia nahlasuje výskyt a pohyb zatúlaných alebo ujedných psov v meste,
- vyhľadáva, dokumentuje a eviduje opustené alebo dlhodobo stojace vozidlá, umiestňuje výzvy na tieto vozidlá a asistuje MsP pri ich odstránení z miesta,
- eviduje chýbajúce poklopy, poškodené dopravné značky a zistené skutočnosti bezodkladne nahlasuje povinným subjektom,
- povinným subjektom oznamuje akékoľvek zistené nedostatky v meste,
- vykonáva a plní ďalšie úlohy súvisiace s dohodnutým druhom práce podľa pokynov priameho nadriadeného zamestnanca.

1.5 Preukazovanie príslušnosti k MOPS

Štatutárnym zástupcom žiadateľa schválený preukaz MOPS graficky navrhol a vypracoval príslušník MsP Nitra poverený koordináciou MOPS s obsahom:

- názov obce,
- erb mesta,
- fotografia člena MOPS,
- meno a priezvisko člena MOPS,
- identifikačné číslo člena MOPS,
- podpis štatutárneho zástupcu žiadateľa – primátora mesta Nitry.

Členovia MOPS **preukazujú svoju príslušnosť i rovnošatou**, tmavomodrými dlhými alebo krátkymi nohavicami, čiernymi pracovnými topánkami, bledomodrou reflexnou vestou s veľkým reflexným nápisom MIESTNA OBČIANSKA PORIADKOVÁ SLUŽBA na chrbte a menším identickým nápis vpredu na ľavej strane, tmavomodrým tričkom s identickými nápismi, prípadne bledomodrou polokošelou s rovnakými nápismi, tmavomodrou šiltovou čiapkou s nápisom MOPS, tmavomodrou prechodnou alebo zimnou bundou s identickými nápismi a zimnou čiapkou s nápisom MOPS.

Pri práci používajú zastavovací terčik, baterku, vysielачku, digitálny fotoaparát na dokumentovanie protispoločenskej činnosti, zápisník.

1.6 Pracovná doba, pracovné zmeny MOPS

Členovia MOPS svoju činnosť vykonávajú v stabilných dvojiciach v pridelených problémových lokalitách mesta, kde majú, okrem základných úloh, určené aj priebežne sa kontaktovať s členom miestne príslušného výboru mestskej časti, priebežne komunikovať s prevádzkovateľmi miestnych potravín, pošty, vedením základnej školy, z významnými členmi rómskej komunity a monitorovať tak správanie a konanie miestneho rómskeho etnika.

Realizácia úloh bola pre dve hliadky MOPS stanovená počas pracovných dní nasledovne:

- ranná zmena od 07:00 do 15:00,
- poobedná zmena od 14:00 do 22:00,
- prípade potrebnosti podľa pokynov štatutárneho zástupcu žiadateľa, vedúcej sociálneho odboru Mestského úradu v Nitre alebo náčelníka Mestskej polície v Nitre v zmysle platného Zákonníka práce.

1.7 Vyhodnotenie činnosti MOPS za roky 2019 - 2021

Po úvodnom zaškolení a uvedení do praxe na úseku kontroly dodržiavania verejného poriadku sa dve hliadky MOPS osvedčili a pre Mesto Nitra i pre Mestskú políciu v Nitre sú jednoznačným prínosom pri zabezpečovaní špecifických úloh predovšetkým pri práci s rómskou komunitou alebo na miestach, kde sa táto komunita vyskytuje alebo má trvalý či prechodný pobyt.

Členovia hliadok dokážu pracovať samostatne, sú aktívni pri riešení rôznych problémov, iniciatívne zvyšujú mieru porozumenia medzi MRK a väčšinovým obyvateľstvom, podieľajú sa na zvýšení miery bezpečnosti pre deti v cestnej premávke počas príchodu a odchodu zo školy a znižovaní miery záškoláctva u maloletých detí MRK. Členovia MOPS aktívnejším prístupom k daniu v komunite a vytváraním pozitívnych vzorcov správania postupne prispievajú k zvyšovaniu miery rešpektovania pravidiel vo všeobecnosti členmi MRK.

Počas dvoch rokov trvania projektu členovia MOPS boli efektívnym zdrojom informácií, ku ktorým by sa bezpečnostné alebo poriadkové zložky nedostali, prípadne s veľkým oneskorením. Zároveň boli spoľahlivým zdrojom prenosu informácií v rámci osvetly alebo motivácie rómskych obyvateľov ako sa nestávať páchatelmi protispoločenskej činnosti

rôzneho druhu. Tieto apely by boli obyvateľmi MRK od majoritných poriadkových zložiek alebo úradníkov sítě vypočítané, ale viac či menej, niekedy však minimálne, rešpektované. Členovia MOPS svojou autoritou zabezpečili naplnenie alebo aspoň čiastočné naplnenie požiadaviek mesta Nitry či mestskej polície tak, aby nevznikali eskalujúce či neriešené situácie alebo problémy.

Členovia MOPS boli využívaní pri rôznej činnosti s rómskou komunitou predovšetkým v súvislosti s protipandemickými opatreniami, pretože väčšina komunity spočiatku odmietala pripustiť, že nákaza sa týka aj ich, verila rôznym konšpiračným a pochybovačným teóriám a mala tendenciu nedodržiavať opatrenia. Tu vznikol priestor vhodnou komunikáciou a osvetovou činnosťou ovplyvňovať konanie rómskej komunity tak, aby jej benevolentný prístup k protipandemickým opatreniam neohrozoval ich vlastných členov, ani majoritnú časť obyvateľstva v Nitre.

MOPS bola prednostne využívaná a nasadzovaná v lokalitách, kde dohliadali na dodržiavanie karantény povinných osôb, prípadne realizovali sprievod pozitívnym osobám, alebo osobám, ktoré boli v styku s pozitívnym jedincem, ak tieto potrebovali ísť k lekárovi alebo do nemocnice.

Keďže z miestnej a komunitnej znalosti vedeli, ktorí členovia komunity musia byť v karanténe, pri zistení, že sa pohybujú na verejnom priestranstve alebo na miestach verejnosti prístupných, vyzývali ich, aby sa bezodkladne presunuli do miesta bydliska alebo do miesta, kde majú nahlásený karanténny pobyt. Pravidelne spolupracovali s príslušníkmi mestskej polície pri strážení týchto osôb v lokalitách s rómskou komunitou, využívali svoju miestnu znalosť a pomery a boli nápomocní zasahujúcim príslušníkom mestskej polície.

Keďže podľa prognostických vyjadrení príslušných odborníkov je dôvodné predpokladať tretiu vlnu pandémie, pri ktorej budú na túto činnosť členovia MOPS využívaní opätovne aj v budúcnosti, ak to bude vyžadovať aktuálna situácia.

Veľký prínos členov MOPS bol pri opakovanom testovaní obyvateľstva, kedy boli nasadzovaní do lokality Orechov dvor, kde riadili a zabezpečovali bezproblémový priebeh testovania. Svojim aktívnym prístupom alebo zásahom preventívne predchádzali hroziacej eskalácii emotívnych reakcií rómskeho etnika na odbornom mieste.

Mestská polícia má zásluhou adresne nasadzovanej činnosti hliadok MOPS zvýšenú mieru informovanosti o aktuálnom stave protispoločenskej činnosti MRK.

Na základe vymenovaných dôvodov Mestská polícia v Nitre **navrhuje a odporúča rozšíriť členov miestnej občianskej poriadkovej služby o štyroch členov.**

1.8 Zameranie činnosti MOPS v ďalšej realizácii projektu

Rozsah náplne práce členov MOPS je plánovaná rozšíriť **o implementáciu ekologických, environmentálnych či preventívnych činností,** z ktorých niektoré už boli z časti realizované i v rokoch 2019 – 2021.

V prípade navýšenia členov MOPS na počet osem bude pri plánovaní monitorovacej, hliadkovej a inej činnosti možné zamerať sa aj **na zvýšenú časovú dotáciu kontroly vybraných lokalít MRK,** ktorú bude reálne zabezpečiť počas celého dňa, nielen iba počas jednej pracovnej zmeny.

Do určených lokalít budú vybraní štyria členovia MOPS v dvoch dvojiciach, ktoré sa budú pravidelne, alebo podľa potreby, striedať tak, aby počas preberania služby nevznikali zbytočné časové prestoje bez zabezpečeného hliadkovania a kontroly.

Príklad plánovaného hliadkovania štyroch členov MOPS v jednej lokalite:

- nástup ranej pracovnej zmeny: 7:00 – 15:00 h
- nástup popoludňajšej pracovnej zmeny: 14:00 – 22:00 h
- preberanie služby 14:00 – 15:00 h – odovzdávanie si informácií o aktuálnych poznatkoch o problémových situáciách, osobách alebo dokončenie zadaných úloh.

Plánovaná je tak zvýšená intenzita monitorovania i príprava a realizácia nových aktivít:

- prevencia protispoločenskej činnosti s rómskymi deťmi na základných školách, ktoré budú realizovať členovia MOPS využívajúc umeleckú muzikantskú činnosť dvoch z nich,
- adresná participácia s terénnymi pracovníkmi v exponovanej lokalite z hľadiska protispoločenskej činnosti MRK,
- plánované sprevádzanie v MHD a dohliadanie na bezproblémovú dochádzku školopovinných rómskych detí (príchod a odchod zo školy do vzdialenejšej lokality s obyvateľmi MRK),
- prevencia, kontrola a osвета s rómskou minoritou, ktorá bude zameraná na zákaz spaľovania komunálneho odpadu, nebezpečného odpadu alebo odpadu s obsahom nebezpečných látok nielen na voľnom verejnom priestranstve, ale i v priestoroch alebo na pozemkoch patriacich rómskym držiteľom nehnuteľností,
- monitorovanie a upozorňovanie rómskych obyvateľov na zákonné zbavovanie sa odpadu do zberných nádob na určených miestach, s tým spojená priebežná edukácia obyvateľstva o negatívnych dôsledkoch nesprávneho nakladania s odpadom na miestne životné prostredie a zdravie obyvateľov v lokalite,
- motivácia a podpora obyvateľov na recykláciu a triedenie odpadu organizovaním a plánovaným priebežným či operatívnym zberom odpadu,
- vyhľadávanie, monitorovanie a nahlásenie vecne príslušným inštitúciám nelegálne skládky odpadu, pri zistení pôvodcu z radov miestneho rómskeho obyvateľstva organizovanie svojpomocného odstránenia skládky, prípadne v spolupráci s mestom Nitra alebo oným povinným subjektom,
- prevencia a osвета pred sezónnym nezákonným vypaľovaním trávy, suchých porastov či kontrola dodržiavania zákazu nelegálneho zakladania ohňa a predchádzanie tak potenciálnemu nebezpečenstvu vzniku požiarov.

vypracoval: Mgr. Miroslav Duchoň,
príslušník Mestskej polície v Nitre
poverený organizačným riadením a koordinovaním činnosti MOPS